

حق الناس‌های بی‌شماری که نادیده می‌گیریم

کوله‌بار سنگین بدهی به مردم بردوش همه‌ما

حسین گل محمدی

حق الناس از آن دست مفاهیمی است که هنوز در جامعه اسلامی ما به خوبی تبیین و تفهیم نشده است. در بخاراانوار از امیرالمؤمنین(ع) نقل است که فرمود خداوند می‌فرماید: «به عزّت و جلال خودم سوگند، از ظلم هیچ ظالمی نخواهم گذشت، اگر چه به اندازه دست بر دست زدن باشد یا با فشار دادن دستی از زوی ستم، محقق شده باشد.» با چنین نگاه و رویکرد متعالی و جامعی مسئولیت یکایک ما به عنوان مسلمان در قبال حقوق دیگران آنقدر سنگین است که باید تمام اعضا و جوارح وجود خود را مراقبت کنیم تا خدای ناکرده موجب آسیب زدن به دیگران نشویم. ما حتی در قبال اعضا و جوارح و ترک تک سلول‌های بدن خودمان هم مسئولیت داریم، چراکه وجود ما نیز امانتی از سوی خالق هستی است. اما آیا واقعا ما در رفتار اجتماعی خود و در ارتباط با دیگران حداقل‌های حقوق انسانی آنان را مراعات می‌کنیم. راه دوری نمی‌رویم و در مثال‌های زیر که روایت‌هایی از همشهری‌های من و شماست؛ برخی از مصادیق **حق الناس** و رفتارهای مغایر با این حق محرز انسانی را مرور می‌کنیم.

■ ■ ■

– **سلب آسایش همسایگان با خودخواهی تمام**
– **رامونا غلام‌زایی، ۴۱ ساله – کارمند**
یکی از نقاط ضعف سا ایرانی‌ها به ویژه شهرنشینان، نادیده گرفتن حقوق همسایگان مخصوصاً در مجتمع‌های مسکونی است. بدون شک در زندگی آپارتمانی ضرب‌المثل چاردیواری اختیاری رنگ می‌یازد و دیگر معنا ندارد، اما متأسفانه در همین مجتمع مسکونی ما که بیش از ۵۰ واحد هستیم، برخی ساکنان با استناد به این ضرب‌المثل با خودخواهی تمام از دیگران

کتاب زندگی

■ ■ ■

– **عادلانه عمل کنید و از حق‌کشی بپرهیزید**
رسول خدا(ص) فرمودند: «ساعتی عادلانه عمل کردن بهتر است از عبادت ۶۰ ساله که شب‌هایش با نماز و روزهایش با روزه سیری گردد و ساعتی ظلم و ستم کردن در حکمی و قضاوتی سخت‌تر و بزرگ‌تر است نزد خدا از معصیت ۶۰ سال.»

در این حدیث شریف رسول گرامی اسلام اهمیت عدل را بیان فرموده که یک ساعت آن بهتر است از ۶۰ سال عبادت. یعنی یک عمر کامل و مفید که هم‌ماش انسان در حال نماز و روزه باشد یک طرف و یک ساعت روی عدل رفتار کردن یک طرف، باز ارزش آن عدالت‌ورزی بیشتر و نزد خدا بهتر است. در مقابل، ساعتی جور و ستم کردن در مقام حکم و قضاوت گناهش نزد خدا بزرگ‌تر است از یک عمر معصیت. ابعاد گسترده عدالت و ابعاد گسترده ظلم و ستم همه جامعه را فرا می‌گیرد، به هر کدام عمل شود می‌تواند همه مردم را تحت تأثیر قرار بدهد.

■ **اول آگاهی از احکام دین، سپس تجارت**
حضرت(ع) می‌فرمایند: «ای جماعت تاجران، ابتدا نسبت به احکام دین آگاهی پیدا کنید سپس به تجارت بپردازید. ابتدا نسبت به احکام دین آگاهی پیدا کنید سپس به

سلب آسایش می‌کنند. بعضی‌ها داخل واحد مسکونی خود تا نیمه‌های شب صدای موسیقی یا تلویزیون را به قدری بالا می‌برند که خواب و استراحت را بر همسایگان خسته از کار و تلاش روزانه حرام می‌کنند. بعضی‌ها با خودداری از پرداخت شارژ ساختمان موجب می‌شوند که نظافت مشاعات به خوبی و سرر وقت انجام نشده و خرابی‌های تأسیسات ساختمان به موقع تعمیر نشود. به نظرم تمام اینها حق الناس است و خداوند بندگان خود را در آنجایی که حق بندهای دیگر را ضایع کرده است، به سادگی نمی‌بخشد.

■ **قرق پیاده‌راه و خیابان برای استفاده شخصی**
– **محمد زمان صداقت، ۳۸ ساله – کارمند**
وقتی می‌گوییم «شهرما – خانه‌ما» معنی‌اش این است که شهرمان را مثل خانه‌مان تمیز و پاکیزه نگهداریم، ولی متأسفانه بعضی شهروندان خیابان‌های شهر را برای خودشان قرق می‌کنند. برخی کسبه و مغازه‌دارها چندی متر از پیاده‌راه و کناره‌های خیابان که مقابل محل کسبشان است را برای چیدن اقلام خود یا پارک خودرو، اختصاصی می‌کنند و مانع تردد

و پارک خودرو برای شهروندان می‌شوند، در حالی که آنها فقط مالک همان چند متر مغازه هستند و حتی بر فضای خراج از آن ندارند. این همان حق‌الناسی است که تضییع می‌شود و در آخرت باید جواش را بدهند. من ساکن شهرک ولیعصر در منطقه ۱۸ تهران هستم و این مشکل به دلیل وجود تعداد زیادی از فروشگاه‌ها و کارگاه‌های میلمان در این منطقه آراش را از شهروندان گرفته است.

■ **مردم آزاری در کوچه‌های تنگ و باریک شهر**

– **علیرضا سلیمی، ۵۱ساله، پیمانکار ساختمان**
اکثر کوچه‌های شهر آنقدر تنگ و باریک‌است که رفت‌وآمد خودروا دوشوار کرده، خالفاکشر را یکنید در این کوچه‌های چندمتری بخواجهلذا پارکینگ منزل بیرون بنیاید ببینید

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۹۴۷۱

دد

سوار تاکسی می‌شوم موقع پیاده شدن، راننده طبق معمول پول خرد ندارد، کرایه را رند می‌کند و ۲۰۰ تومان بیشتری می‌گیرد. در سوپرمارکت محله خرید می‌کنم باقیمانده پولم را چند عدد آب‌نبات می‌دهد و آن را هزار تومان حساب می‌کند. موقع رفتن به نانواپی برای همسا به چند عدد نان می‌خرم، پولش را که نمی‌دهد هیچ، اصلاً به روی خودش هم نمی‌آورد. به فامیل و آشنا دستی پول قرض می‌دهم. سال می‌گذرد و پس نمی‌دهند. به همین راحتی حق و ناحق می‌کنیم. به همین راحتی خودمان را بدهکار مردم می‌کنیم و انگار نه انگار!

کوله‌بار سنگین بدهی به مردم بردوش همه‌ما

هزار جور درد و بیماری، وقتی برای انجام یک کار اداری ساده به شهرداری یا تأمین اجتماعی یا هر اداره دیگری می‌روم نه تنها ملاحظه سن و سالم را نمی‌کنند، بلکه برای یک امضا اقتدر باید از این اتساق به آن اتاق بروم و اقتدر امروز بر فردا بیای می‌کنند که آدم از زنده بودنش سیر می‌شود. در واقع ما مردم هوای همدیگر را نداریم و کار یکدیگر را راه نمی‌اندازیم. آن کسی که پشت میز اداره نشسته از سیاره دیگری نیامده و همین مردم عادی در همسایگی من و شماست، ولی متأسفانه گردگشایی از کار خلق خدا را می‌پشت گوش می‌اندازیم. فراموش نکنیم که هر یک از ما ممکن است کارش یک جایی گیر کند و راه انداختن سریع و به موقع کار مردم موجب می‌شود در کار خودمان هم گشایش پیمانکار ساختمان هستم حتی یک بار هم هنگام تخلیه مصالح ساختمانی موجب مزاحمت‌های همسایگان نشدم، چون دوست ندارم ناله و زفرین مردم پشت سرم باشد.

■ **امروز بر فردا بدیا در سازمان‌ها و ادارات**

– **محمد رضا علیراده، ۷۱ساله، بازنشسته**

در این سن و سال و با وجود زانودرد، تنگی نفس و

دد

مسئولیت یکایک ما به عنوان مسلمان در قبال حقوق دیگران آنقدر سنگین است که باید تمام اعضا و جوارح وجود خود را مراقبت کنیم تا خدای ناکرده موجب آسیب زدن به دیگران نشویم اما آیا واقعا ما در رفتار اجتماعی خود و در ارتباط با دیگران حداقل‌های حقوق انسانی آنان را مراعات می‌کنیم

بی‌مقدمه‌بی‌تعارف

اندر احوال کاسب‌هایی که حبیب خدا نیستند

شکم گوسفندهارا آب می‌بندی هیزم جهنم را باد!

■ **مجید محمد**

انصاف هم چیز خوبی است، رعایت کنید.

رونق اقتصادی تان را با چه بهانه‌هایی ارزیابی می‌کنید؟ مردم با عرق جبین پول درمی‌آورند تا از شما خرید کنند و شما هم پول می‌گیرید تا کالاها یا خدماتی به آنان عرضه کنید. این یک سیکل کامل و درست است، اما به شرط آنکه انصاف را رعایت کنید.

■ ■ ■

۱) پول‌هایش را جمع کرده تا با حقوق کارمندی‌اش یک جفت کفش برای دخترش

بخرد، جدیداً هم باسازها یکسری فروشنده آورده‌اند عجیب غریب و بیشتر شبیه آنهایی هستند که تبلیغ لباس و مد می‌کنند. سلامت را جواب که نمی‌دهند هیچ، قیمت‌ها را حفظ نکرده و پس از مکت طولانی می‌گویند: «اونم برای شما درمیاد ۸۹ هزار تومن.» هرچه فکر

می‌کنی می‌بینی جور در نمی‌آید. یک پای نیم و جیبی بچه یکساله مگر چندر زحمت و مواد ساخت و تولید برده که این قیمتش است؟ کمی تأمل می‌کنی می‌بینی بزرگ‌تر از همه آنها آقای است که پشت دخل نشسته. سراغ او می‌روی، سؤال می‌کنی و در جواب می‌گوید: این کار او جیناله و اصل فلان کشوره بعد

می‌گویی: تخفیف نداد؟ می‌گویی: من گرون نگفتم. الان با این اوضاع دلار و تحریم خوب گفتم! آخه کفش پرس شده توسط بچه‌های کفاش کوچه پامنار چه ربطی به دلار و تحریم دارد؟!

۲) بعضی‌ها خیلی جانب‌انصاف را رعایت

می‌کنند! جوری در قیمت‌گذاری اجناس دقت دارند که مبدا خدای ناکرده چیزی از قلم بیفتد. کالایی را خریداری کرده است هزار تومن. آن را ضرب در سود ۳۰۰ درصد می‌کند و پشت و پشیمانی می‌گذارد. کافی است تعدادی کفاش کوچه پامنار چه ربطی به دلار و تحریم کنی. در جواب می‌گویی: حلال حروم کدومه؟ پول برق مغازه، مالیات، عوارض سالانه، پول گدایی که هر روز میاد مد مغازه، پول صدقه زن و بچه‌ام، پول آب، شارژ پاساژ، قیسط ماشین بره، مهدکودک امیرعلی، میزاملی خانوم، خرج خونه، کرایه «خونه باغ» درآشپش باید در بیاد یا نه...؟ فکر کن اگر سبک زندگی‌اش بر پایه قناعت بود قدرت خرید مردم بالاتر می‌رفت.

۳) زیرزمین خانه را پر کرده است از قند و شکر، از هر که در بازار هر چه داشته خریداری کرده تا تابهار خالی بشود، بعد بتواند به راحتی بازار را دست بگیرد و هر قیمتی که خواست بفروشد. ره ۱۰۰ساله را یک شبه طمی می‌کند، اما از آن طرف هم روایت داریم باد آورده را یاد می‌برد.

۴) در دوره‌ای به سر می‌بریم که روی تمام اجناس قیمت‌گذاری و پارک‌های منتشر می‌شود. می‌توان شناسنامه کالا را در آورد و مطالعه کرد. با این حال نسه میزرا صفر که چند وقتی

است از سربازی یک راست آمده بازار جای پررینز رگش، مغایر آنچه برمی‌داری اجناس است، گرانفروشی می‌کندا می‌پرسی: پدر بیمارز این چه وضعی ست؟ می‌گویی: همین الان که اینو بفروشم باید سه برابر پول بدم بخرم. چند مغازه آن طرف‌تر میسرزا زاده تا آخرین دانه جنس را به هر قیمتی که خریده می‌فروشد و می‌گوید هر وقت گران خریدم گران هم می‌فروشم.

۵) آنچنان با غضب و کنایه، انگار با چکش تاپ کرده باشند، نوشته است، جنس فروخته شده به هیچ وجه پس گرفته نمی‌شود. اولاً چرا؟ آسمان به زمین می‌آید؟ برادر من! فکر کن کلا ۵۰ هزار می‌گیرید؟ به ما هم بگویید.

۱۵) آقایان کسبه هر کار می‌کنید بکنید، فقط هیزم جهنم خود را باد ندهید. می‌دانید که آتش با باد بیشتر می‌شود. دقیقاً آن کاری که شما فکر می‌کنید درست است از نظر شارع اسلام ممکن است صحیح نباشد و حق الناس هم که دیگر برایتان از مد افتاده... حکایت شما حکایت یخ‌فروشی است که اگر یختان را بخرند و نخردن آن یخ آب می‌شود. پس چه بسا بهتر که آبی خنک از گلولی کسی پایین برود.